

Təvrat dəvridə yüz bərgən muhüm wəxələr

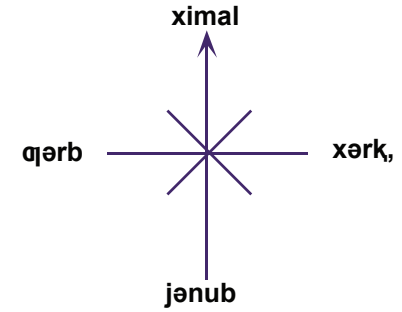
1. (a) İbrahim, Sarah və Tərah Qanaan zeminiağa barmaqı bolup, Ur xəhəridin qıqıdu (b) Ular Həran xəhəridə tohtap qalidu.
2. İbrahimning ikki oqlı — İshak (Sarahın) və İsmail (dediki Həjərdin) tərildu. İshakın Yakup və Əsaw (Riwkahtin) tərildu. Yakuptin on ikki oqlu, bir kız tərildu.
3. Yüsuf kulluqqa setilip Misirğa elip berilidu. U Pirəwnning kol astida Misirğa wəzir bolidu. Yakup və oqluliri kəhətqilikte ozuk izdəp Misirğa qıxidu. Yüsuf ularni qobul kılıp Goxən zeminiağa olturaxlaxturidu («Yaritilix» muxu yərdə tohtaydu).
4. İsrailar Misirdə kolluqqa qıxidu. 400 yildin keyin, Musa pəyqəmbər ularni Misirdin yetəkləp qıqıdu («Misirdin qıqıx»). Musa pəyqəmbərgə Sinay teqida «mukəddəs kanun» wəhiy kılınıdu («Misirdin qıqıx», «Lawiylar»)
5. 12 paylaqçı Qanaan zeminini qaylaydu. Əmma İsrailar ixənməslıktin zeminiağa tegəlməydu, qəl-bayawanda 40 yil kezip yürüdu («Qəl-bayawandiki səpər»).
6. İsrailar lordan deryasidin etüxtin awwal Musa pəyqəmbər əhdini ikkinçi ketim ularğa xərhləydu («Qanun xərhi»).
7. Yəxua pəyqəmbərnıng yetəkqilıki bilən İsrailar Qanaan zeminiağa kiridu, uni igiləydu. Yəxua ularğa zeminni təksim kılıdu. Yiqilik-malimanqilik dəvri — «Batur Həkimlar» həkümranlıq kılıdu. Padixahlıq dəvri — Saul, Dawut, Sulayman. Padixahlıq bəlünidu — jenubta «Yəhuda», ximalda «İsrail».
8. Ximaliy padixahlıq («İsrail») Asuriyə İmperiyəsi tərəpidin sürgün kılınıdu. Sürgün bolqanlarnıng kəp kışmi kaytip keləlməydu (miladiyədin ilğiriki 721-yili).
9. (150 yildin keyin) Jenubiy padixahlıq («Yəhuda») Babil İmperiyəsi tərəpidin sürgün kılınıdu (miladiyədin ilğiriki 586-yili).

HARAN
(Tərah əldi)

Təvratiki kitablarnıng namıri

1, 2, 3 degənler İbrahim dəvridin Məsihnıng dunyağa kelixigiqə bolqan əng muhüm ix-wəxələrnı kərsitidu.

NINƏVƏ
(Asuriyə)

10. 70 yil sürgün bolqandın keyin, İsrailarnıng sadıq bir kışmi Ezra və Nəhəmiyanıng yetəkqilıkidə Qanaan zeminiağa kaytidu.
11. Hudanıng həlkı padixahsız həlda Qanaan zeminida turidu. Təvratning ahırkı kışmi («Malaki pəyqəmbər») miladiyədin ilğiriki 400-yili ətrapida yezilidu. İsrailar awwal Grek, andın Rim İmperiyəsi tərəpidin həkümranlıq kılınıdu. Ularnıng iqidə kəp adəmlər Huda əwətidiaqan Qutquzquqi-Məsihni kütidu.

Təvratiki pəyqəmbərlər — ularning dəvrliri
 1. Sürgün boluxtin ilğiriki pəyqəmbərlər
 2. Sürgün bolux məzgilidiki pəyqəmbərlər
 3. Sürgün bolqandın keyinki pəyqəmbərlər

TƏWRAT DƏWRİNİNG TARİHİNİ KƏRSİTİDİQAN HƏRİTƏ